
Carlen Bakker & Maeike Bosma

Ronald Giphart, *Ik ook van jou*, Amsterdam, Nijgh en van Ditmar, 1993.

Doelgroep: 4/5 HAVO/VWO, 6 VWO.

Tijd: 30 minuten.

Lesmateriaal:

- Fragmenten uit *Ik ook van jou*
- I p. 7 geheel (begin van de reis van Ronald en Fräser)
- II p. 11-13: (over de relatie Reza-Ronald)
- III p. 19-20: (begin van de relatie tussen Reza en Ronald)
- IV p. 57 geheel (over de ontmoeting met de 'kano-meisjes')
- V p. 174-175: (einde relatie Ronald-Reza)
- Kopie van de tekst van de achterflap:
'*Ik ook van jou*, de debuutroman van Ronald Giphart, is het verhaal van twee blakende jonge schrijvers die op stel en sprong naar de Dordogne zijn gereisd voor een, zoals Fräser het noemt, «grote queeste naar literatuur en seks». Verweven in deze met onbevangenheid beschreven, vrolijke kanotocht is het aangrijpende verhaal over de fatale liefde van Ronald voor de mysterieuze Reza.'

Planning:

- 1 De docent vertelt dat de leerlingen in deze les kennismaken met een nieuwe roman. Ze moeten daarvoor in groepen van 5 jongens of meisjes werken. De groepen mogen ze zelf indelen, maar er mogen geen gemengde groepen zijn.
- 2 De docent deelt de fragmenten uit: vijf verschillende per groep zodat elk groepslid een ander fragment leest. De opdracht bij het lezen van de fragmenten is:

- a onderstreep de meest kenmerkende zinnen van het fragment;
- b geef kort je oordeel over het fragment.
De leerlingen krijgen 5 minuten de tijd voor de opdracht.

- 3 De leerlingen wisselen informatie uit over de fragmenten die ze hebben gelezen. Daarna deelt de docent de tekst van de achterflap uit. Groepsopdracht is om alle fragmenten onder te brengen in het verhaal op de achterflap. De leerlingen hebben daarvoor 5 minuten de tijd.

- 4 Elke groep krijgt een stelling voorgelegd, waarover, op basis van de gelezen fragmenten, een oordeel gevormd moet worden. Het is aan te raden, maar niet noodzakelijk, om de stellingen zo te verdelen dat een meisjesgroep en een jongensgroep dezelfde stelling bespreken. Tijd: 5 minuten.

Stellingen:

- 'Dit is geen literatuur, dit is porno'
 - 'Ronald Giphart schrijft over wezenlijke zaken'
 - 'Dit boek gaat over liefde, niet over seks'
 - 'Ronald Giphart is enorm gefrustreerd'
- 5 De groepen brengen kort verslag uit van hun discussie over de stelling. In een klassengesprek gaat de docent in op 'mannen'- en 'vrouwen'boeken. Onderwerpen van gesprek kunnen zijn: de seksualiteit in het boek; het jagen op vrouwen, etcetera.
 - 6 Afsluiting: de docent inventariseert wie het boek wil lezen. Tip: het is een idee om een mannelijke vrijwilliger en een vrouwelijke vrijwilliger te vragen het boek te lezen. Dat biedt een mooie gelegenheid om later nog eens terug te komen op het onderwerp en het boek.

In de rubriek Literatuurmuren plaatsen wij concrete beschrijvingen van leesoriëntatieactiviteiten die hun diensten in de lessen van onze lezers hebben bewezen. Zowel jeugdliteratuur als literatuur voor de lijst komt in aanmerking voor plaatsing. Hebt u een informatieve, originele leesbevorderingsactiviteit in uw bezit, die liefst niet meer dan 2 pagina's A4 beslaat? Dit is het moment bij uitstek om uw ideeën aan *Moer* te sturen, want in het najaar verschijnt er een boekje met alle literatuurmuren.

Stuur uw bijdrage naar *Moer* t.a.v. Mirjam Tuinder, Korenbloemstraat 56, 5025 PT Tilburg, e-mail: mort@cistron.nl

Fragment 1

De afgelopen dagen heeft Fräser almaal aan mijn kop gezeurd dat we er toch echt een keer uit moeten, Ronald. Een hele mooie, lange zomer hard werken: dat slaat nergens op. In een moment van onbedachtzaamheid zeg ik dat Fräser wel gelijk heeft. Dit had ik beter niet kunnen zeggen. Onmiddellijk staat Fräser, met zijn paspoort in zijn handen, te roepen dat ik nu niet meer terug kan. Ik zucht. Fräser en ik overleggen.

We gaan niet.

We gaan echt niet.

We gaan toch.

De grap van mijn leven is dat nooit iets gaat zoals ik denk dat het zal gaan. Ik wist zeker dat ik het niet vol zou houden nu eindelijk eens een paar maanden onafgebroken te werken aan mijn boek over Reza, en de grap is dat ik dat inderdaad niet volhoud. Ik ga met Fräser op stel en sprong naar de Dordogne, voornamelijk omdat Fräser dat zo mooi vindt klinken, Dordogne. Samarinde, Fräsers grote verovering, staat met haar rug geleund tegen de kleine Suzuki en kijkt over haar schouder hoe Fräser en ik onze vlug bij elkaar gegrabbelde spullen in de katebak laden. Op het moment dat we kunnen vertrekken bedenkt Fräser zich en hij rent schreeuwend het huis in om nog iets heel belangrijks te halen. Ik leun naast Samarinde.

'Ik wou dat ik mee kon,' zegt ze, Frankrijk onveilig maken.' In haar banale intonatie hoor ik de stem van Fräser. 'Jullie gaan toch nog wel naar Parijs, hè?'

Fragment 2

Naar Parijs. Met Reza naar Parijs. Met Reza en Kunstenaar-Jean-marc en Hester naar Parijs. In de bus begon het gekloot al toen Reza zich ging vermaken met de onvermijdelijke, luidruchtige studenten op de achterbank en Jean-marc en ik de zin van het leven bepaalden met wat whiskey uit Jean-marcs heupfles. Hoe meer ik dronk en praatte, hoe meer mijn schaamte voor Reza toenam. Als ik hoorde hoe zij vnzige opmerkingen maakte door de bus en ik de gezichten van anderen zag (vooral van meisjes). Als ik Reza hard hoorde praten over seks, haar hoorde verzuchten dat het zo jammer was dat niemand gras bij zich had en dat ze zin had om heel erg stoned te worden. Aandacht, aandacht, almaal aandacht. Ik hoorde de studenten brallen, ik hield, ondanks de intelligente kritiek op Jean-marcs stellingen, goed in de gaten wat er achter mijn rug gezegd werd. De ene student was nog grappiger dan de andere. Mijn ergenissen groeiden als ik Reza stompzinnig hoorde lachen om nog stompzinniger opmerkingen en witheet van woede werd ik toen ik vanaf de achterbank hoorde roepen: 'Ronald, kom er eens even bij, de jongens hier willen met je praten.'

Rot toch op, wat denk je wel, kleregriet, met je gelul over 'goeie tenten' in Utrecht en het verschil met de 'goeie tenten' in Amsterdam – wat weet jij daarvan? –, met je interessandoe-

nerij, met je verwaten versierderige toontje, met de manier waarop je rookt – wat je nooit doet –, met de manier waarop je over drugs praat – wat je nooit doet –, ik heb een hekel aan je, ga weg, hou op.

‘Rooonald.’

Ik zie hoe andere meisjes je uitlachen. Ik zie hoe ze elkaar aankijken als jij met je gegil de mensonterende muziek van de chauffeur overstemt. ‘Wat een aanstelster.’

Ik schaam me. Ik ben Ronald niet. Ik hoor niet bij jou. Ga weg, word alseblieft door het luchtluik in het plafond (dat jij zonodig moest openschuiven) het troostloze asfalt opgezogen. Word verpletterd door een tienton-truck, sloerie. Dat denk ik. Tart. Je hoort bij mij te zitten.

Ze vonden me maar een lafcast, de jongens van de achterbank. Onverstoord bleef ik met Jean-marc de zin van het leven bepalen. (En we kwamen er zelfs uit, geloof ik.)

In het donker probeerde ik, een paar uur later, met m’n jas tegen het raam wat te slapen. De chauffeur had gelukkig na een onbegrijpelijk slechte videofilm de lichten uitgedaan en in de bus heerste de zachte, merkwuurige rust van slapende mensen. Het enige dat me uit mijn slaap hield was het gesmoorde gegilgrinnik van een achterbanks groepje nachtbrakers. Jean-marc lag voor mij smakkend te slapen tegen de schouder van Hester. Na een poosje kwam Reza, eindelijk, weer naast me zitten en ze boog zich over me heen. Zachtjes kustte ze mijn nek en fluisterde: ‘Slap je?’ Ik bromde wat.

‘Mag ik tegen je aanliggen?’

Ik had er geen zin in, maar ik liet haar. Ze vleide zich tegen me aan en haar lange zwarte winterjas legde ze om mij en haar heen. De jas die later nog voor Grote Problemen zou zorgen. Even deed ze alsof ze ook ging slapen, toen zoende ze me op m’n schouder en langzaam schoof ze haar hand over mijn dijbeen. Weemoedigheid, die niemand kan verklaren, en die des avonds komt.

‘Zal ik je aftrekken?’ fluisterde ze heel zachtjes en rustig legde ze haar hand op mijn gup. ‘Niemand kan het zien, m’n jas ligt erover.’

Ze probeerde zo stil mogelijk de rits open te doen, maar bij iedere beweging die ze maakte leek het alsof er paukslagen klonken in de bus. Toen ze mijn weemoedigheid in haar hand had, legde ze zich tegen mijn schouder en deed alsof ze ging slapen, maar met haar vuist bleef ze kleine rukjes geven. Van dichtbij keek ze me aan. In het donker haar ogen. ‘Je bent toch niet boos of zo?’ vroeg ze, vlak voordat ik met wat hoesten mijn kreunen probeerde te overstemmen.

Fragment 3

‘Hoe Reza mij kreeg.’

Van ‘ons’ groepje waren Reza en ik de enigen die elkaar met arrogantie bleven behandelen. Arrogantie trekt aan, dat is een feit. Reza was knap, ze had het mysterieuze waas van een fataal meisje, en ze was ongetwijfeld het scherpst en het intelligentst van ons allemaal. Reza vond mij stoer om het obstinate dat ik zei over literatuur en toneel, mijn baldadige banale meningen, mijn grofheid tijdens college. Het was Reza die het initiatief nam.

Op een donderdag, terwijl we met ‘ons groepje’ op Regines onderzolder aan het repeteren waren voor een of ander toneelstuk (totaal overbodig herinner ik mij dat ik een witte lamswollen trui droeg en Reza een rood vest), trok Reza zich op de trap naar de wc naar me toe, en ze tongzoende me. Daarna legde ze haar handen op mijn schouders. In het donker haar ogen. ‘Vanaf nu ben je van mij,’ fluisterde ze, en ze liep de trap op naar ‘ons groepje’.

Later bij de voordeur vroeg ik: ‘Ben jij nu ook van mij?’ en ze antwoordde simpel: ‘Nee, natuurlijk niet.’ Bij de fietsen vroeg ik: ‘Waarom dan niet?’ Ze antwoordde droog: ‘Ik moet het zondag eerst even met Oskarke uitmaken, dan pas, misschien, word ik van jou.’ Ze fietste weg. ‘Je zult even moeten wachten, denk ik.’

Wachten. Wachten. Ik moest drie dagen wachten. (Natuurlijk heb ik die drie dagen last gekregen van super instant-verliefdheid, dat spreekt voor zich). Niet dat ik toen al naar het grootse en meeslepende van verliefdheid handelde, mijn gouden zet om de maandag daarop te gaan eten bij Poffertjeshuis Victor Consaël was meer een door kaskrapte ingegeven toeval dan berekening. In een door gordijnen afgeschermd houtprullerige cabine zaten we onwennig tegenover elkaar. Dat ze. Wat? Dat ze. Wat? Dat ze zo verkikkerd op me was (ik ook op haar). Dat ze het hele weekend aan me had lopen denken (ik ook aan haar). Dat ik zo mooi was (zij ook). Dat ik van die mooie lange wimpers had (en zij een mooie hals) Dat ze zo graag bij me wilde zijn (en ik bij haar) Dat ze in iedere man mij zag (iedere vrouw was zij). Dat ze de hele nacht had geroken aan mijn geur in haar shawl (haar geur in mijn polo). Dat haar teddybeer ik was (en mijn hoofdkussen zij).

Jong. Verlegen. Verliefd. Jameson.

We aten onze poffertjes, Reza kwam naast me zitten en we zoenden. Eerst heel teder, en toen wild en banaal. Zoenen met allebei een poffertje in de mond. Zoenen met ik een poffertje, zij een slok cola. Zoenen met een poffertje ertussen en allebei proberen om het poffertje met de tong te doorboren.

‘Vunzige gedachten.’

Zoals Reza zat, met haar tong in mijn mond en haar hand op mijn dijbeen, kon ik, al mijn mooie literaire gedachten over ontmaagding (en de symboliek daarbij, en de metaforen, en de relaties met de werkelijkheid) ten spijt, toch niet ontkennen dat ik, wat mij betreft zo snel mogelijk, mijn grote poffer in haar stroopkannetje wilde dopen. Maar Reza wilde nog niet.

‘Ik kan het toch niet maken om het op zondag met Oskarke uit te maken en dan al op maandag met een ander het bed in te duiken, ik moet Oskarke toch even verwerken, dat snap je toch wel?’ zei ze en met haar vinger bestroopte ze haar lippen om me een plakzoen te geven.

Fragment 4

Locatie: nog steeds op en om de bevogelpoepte brugpijler. Voor de derde keer probeer ik van de kano op het beton te stappen zonder om te slaan en een been te breken. Fräser ligt te slapen en zijn blocnote ligt geopend naast hem.

Ik ben zoëven naar het dorpje bij de brug gevaren. Ik verveelde me, Fräser lag te wippen (wip is *work in progress*, wippen is: schrijven) en in een opmerkelijke aanval van human interest bedacht ik dat ik mijn vriend en maecenas Dani moest bellen. Zijn vriendin is in zwang en hun baby kan ieder moment geboren worden. Ik ben een lieve jongen.

De kano parkeerde ik in een heel klein haventje en ik was nog geen minuut in het dorpje of ik ontdekte dat het bezet was door Nederlanders, louter Nederlanders. Gezellig. Ik ging een boulangerie in voor wat snoep en chocola, en voor mij stond een gereformeerde theezeef die een ‘pain de stock’ bestelde. Een pain de stock, ogottogod, waarom gaat zo’n vrouw naar Frankrijk op vakantie?

Bij de vierde keer lukt het me om op de brugpijler te stappen zonder te overlijden. Fräser wordt er wakker van. ‘Ik heb die twee leuke meisjes in die kano gezien’, zegt hij en ik knik geïnteresseerd.

‘Ja, ze kwamen langs gevaren, ze zagen me, trokken onmiddellijk al hun kleren uit en staken als mandrilaapjes hun natte, rode kontjes naar me toe. Daarna scandeerden ze: ‘Fräser! Neuken! Fräser! Neuken!’

‘Lekker gedroomd Fräser?’

‘Heerlijk.’

Ik leg de kano vast door de ton op een steventouw te zetten en geef Fräser chocola.

Fragment 5

Dat het tussen jou en mij.

'Je zat in kleermakerszit op je bed, je praatte zacht tegen Kafka, die voor je in zijn kooi lagf, en ik stond tegen de vensterbank geleund. Op je kamer was het een troep: lege drankflessen, beschimmelde ananas, peuken op het tapijt en slingerende zakjes Libanon. Aan de muur hing een ingelijste foto uit de Volkskrant van een slappe lul die uit de gulp van een spijkerbroek hangt.. Ik dacht: ik moet het nu zeggen, en ik zei het.

Je riep: 'Dat kan niet' en 'Ik wil het niet.'

Ik zweeg en toen zei jij zomaar nee, en ik ja, en jij weer nee, en ik dat je toch verliefd was op Rocco, en jij dat je nooit meer met hem naar bed zou gaan, en ik dat het daar allemaal niet om ging, want dat het gewoon niet meer 'liep'. Tussen ons.

'Jezus Reza, dat is toch niet het einde van de wereld?'

Je begon te schelden en me verwijten te maken en te huilen en je kwam naar me toe. Je zei: 'Ronald.' En ik zei: 'Reza.'

En je probeerde me te omhelzen om ons met één grote, snotterige we-houden-eigenlijk-heus-nog-wel-van-mekaar-scène toch nog een keer te verenigen en het toch nog een keer te proberen. Ik hield je van me af. Je werd eerst heel verontwaardigd en toen boos en toen begon je me te meppen. Ik zei: 'Doe eens even rustig', maar je probeerde me te stompen en te schoppen. Toen je je nagels in m'n arm zette, raakte ik je gezicht. Gewoon, ik raakte je gezicht.

Je zei: 'Ooohh,' keek me met grote ogen aan, en liet je daarna snikkend naast Kafka zakken. Ik zei: 'Reza,' maar je vertikte het om iets terug te zeggen, het was erg gezellig. Af en toe huilde je, af en toe zei je zachte dingen tegen Kafka, ik bekeek de lul aan je muur en ruimte zo nu en dan iets op. Soms, om te pesten, verpropte je velletjes *Cosmopolitan* en wierp die in je kamer.

Ik zei: 'We kunnen toch -'

En jij zei: 'Hou je bek.'

Je had nog iets leuks voor me in petto: toen ik aanstalten maakte om weg te gaan, stond je plotseling op en rende naar me toe. Ik zette me schrap, maar je liep langs me heen en draaide de deur op slot. 'Leuk, Reza.'

Met de sleutel liep je naar je raam en je deed alsof je hem naar buiten wilde gooien. Toch was dat niet het meest pathetische dat je kon bedenken. Toen ik riep: 'Ja Reza, moet je vooral doen, Reza,' begon je te glimlachen en je liep naar je bed, trok je slip uit, ging liggen, spreidde je benen en liet de sleutel verdwijnen.

'Kom hem maar halen.'

Eigenlijk vond ik het een hele goeie. Ik dacht op dat moment : wat kan ik dit goed gebruiken voor een verhaal. Prachtig. Zoiets verzin ik nooit. Ik zei: 'Jij bent gek.'

En jij zei: 'Ja', en daarna het kinderachtige, gemeende, hartverscheurende, schrijnende, tragische, lieve, ijselijke, eerlijke, aandoenlijke, vertwijfelde, genaakbare: 'op jou.'